

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı

17 Temmuz 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, 28'inci Dönemin ikinci devresine, Komisyonun bugünkü gündemine ve Kıbrıs'la ilgili sunumun gündemden çıkarılacağına, yakın bölgemizdeki olaylara, bir önceki toplantıdan bu yana Komisyonun gerçekleştirdiği temaslara, Genel Kurulda bekleyen tekliflere, Komisyonun Genel Kurul çalışma saatlerinde de görüşme yapabilmesiyle ilgili izne ve İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın annesinin vefatına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankır'ın aşure ikramına ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, bugünkü toplantıda karşılıklı uyum ve katkılar için herkese teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz ve heyeti ile Komisyon üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ettiğine, muhalefet şerhlerine ve Ticaret Bakanının Maldivlerle ilgili Kanun Teklifi'ne yönelik istirhamına ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, annesinin vefatı nedeniyle başsağlığı dileyenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın, çalışmalarından dolayı milletvekillerine ve arkadaşlarına teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

IV.- KARARLAR

1.- Dışişleri Bakanlığının "Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Gayrimenkul Alan Şahıslara Yönelik Eylemleri Başta Olmak Üzere Kıbrıs Adası'ndaki Son Gelişmeler" konulu bilgilendirme sunumunun bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılmasına ilişkin karar

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın "Terörsüz Türkiye" konusunda Komisyonu bilgilendirmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçilmesine ilişkin karar

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ayni Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2133)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un EİT Temiz Enerji Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3135)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un EİT Araştırma Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3136)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156)

VI.- KAPALI OTURUMLAR

A) Kapalı Oturumlar

1.- İkinci Oturum kapalı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

---0---

5'inci Toplantı
17 Temmuz 2025 Perşembe

---0---

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışışleri Komisyonu saat 15.15'te açılarak biri kapalı olmak üzere üç oturum yaptı.

Birinci Oturum

Komisyon Başkanı Fuat Oktay,

28'inci Dönemin ikinci devresine, Komisyonun bugünkü gündemine ve Kıbrıs'la ilgili sunumun gündemden çıkarılacağına, yakın bölgemizdeki olaylara, bir önceki toplantıdan bu yana Komisyonun gerçekleştirdiği temaslara, Genel Kurulda bekleyen tekliflere, Komisyonun Genel Kurul çalışma saatlerinde de görüşme yapabilmesiyle ilgili izne ve İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın annesinin vefatına,

İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın aşure ikramına,

Bugünkü toplantıda karşılıklı uyum ve katkılar için herkese teşekkür ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

İstanbul Milletvekili Namık Tan, annesinin vefatı nedeniyle başsağlığı dileyenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in önergesi üzerine, Dışışleri Bakanlığının "Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Gayrimenkul Alan Şahıslara Yönelik Eylemleri Başta Olmak Üzere Kıbrıs Adası'ndaki Son Gelişmeler" konulu bilgilendirme sunumunun bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılması kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2133),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073),

EİT Temiz Enerji Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3135),

EİT Araştırma Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3136),

Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156),

Tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve 8 milletvekilinin, Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın "Terörsüz Türkiye" konusunda Komisyonu bilgilendirmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçilmesine ilişkin önergesi kabul edildi.

Birinci Oturuma saat 16.57'de son verildi.

İkinci Oturum

(Kapalıdır)

Üçüncü Oturum

Üçüncü Oturum saat 19.20'de açıldı.

Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz, çalışmalardan dolayı milletvekillerine ve arkadaşlarına teşekkür ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Fuat Oktay, Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz ve heyeti ile Komisyon üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ettiğine, muhalefet şerhlerine ve Ticaret Bakanının Maldivlerle ilgili Kanun Teklifi'ne yönelik istirhamına ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 19.26'da son verildi.

17 Temmuz 2025 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.15
BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)
SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)
KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)
----- 0 -----

BAŞKAN FUAT OKTAY - Dışişleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcısı, kurumlarımızın çok değerli temsilcileri, çok değerli katılımcılar, değerli basın mensupları; Dışişleri Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi 17'nci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, 28'inci Dönemin ikinci devresine, Komisyonun bugünkü gündemine ve Kıbrıs'la ilgili sunumun gündemden çıkarılacağına, yakın bölgemizdeki olaylara, bir önceki toplantıdan bu yana Komisyonun gerçekleştirdiği temaslara, Genel Kurulda bekleyen tekliflere, Komisyonun Genel Kurul çalışma saatlerinde de görüşme yapabilmesiyle ilgili izne ve İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın annesinin vefatına ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Müsaade ederseniz gündeme geçmeden önce sizlerle birkaç hususu yine hızla paylaşmak isterim.

17 Haziran 2025 tarihinde düzenlediğimiz Komisyon Başkanlık Divanı seçimleri sonrasında 28'inci Dönem ikinci devre ilk toplantımızı gerçekleştiriyoruz. Yeni devrenin verimli çalışmalara ve hayırlara vesile olmasını diliyorum. Bu vesileyle Komisyonumuza yeni seçilen üyelerimizi bir kez daha tebrik ediyor ve çalışmalarında başarılar diliyorum.

İkinci devrede, Komisyonumuzda parlamenter diploması kapsamında gerçekleştirdiğimiz temaslara ve kanun tekliflerinin görüşülerek geçirilmesine ilaveten ülkemizi ve bölgemizi ilgilendiren önemli dış politika konularında detaylı değerlendirmeler, incelemeler ve çalışmalar yapmayı artırarak devam ettireceğiz. Bu kapsamda bugün 5 adet kanun teklifini görüştüğümüzden sonra yine Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Nuh Yılmaz'ın "Terörsüz Türkiye" konusunda özellikle dış ilişkileri ilgilendiren çerçevede bir sunum yapacağını ve aynı çerçevede yine Suriye'deki son gelişmelerle ilgili de Komisyonumuzu bilgilendireceğini buradan ifade etmek isterim.

Yine, bir önceki toplantımızda hatırlarsınız, bugün de aynı çerçevede gündemde tutmuştuk, Kıbrıs'taki son gelişmeler konusunda yine ilgili Dışişleri Bakan Yardımcımızın bir sunum yapmasını, kendisinden bir sunum almayı öngörmüştük ancak Sayın Dışişleri Bakanı ile ilgili kadrolar 5'li müzakereler için New York'a gittiklerinden, yine bu çerçevede konuyla ilgili Dışişleri Bakan Yardımcısı da Sayın Bakanla birlikte olduğundan bu sunumu New York'taki görüşmeler sonrasında yapmanın daha uygun olacağını düşünüyoruz. Bakanlığımızın da bize önerisi bu çerçevede oldu. Bu kapsamda gündemimize ilişkin bir değişiklik önerisini de Komisyonumuzun oyuna bilahare sunacağız. Komisyonumuzun da uygun görmesi durumunda bunu bugün gündemimizden çıkarmayı düşünüyoruz.

Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli arkadaşlar; yakın bölgemizde savaşların, gerginliklerin ve endişelerin maalesef devam ettiğini izliyoruz. 13 Haziran 2025 tarihinde İsrail'in İran'a yönelik saldırılarıyla başlayan ve on iki gün boyunca devam eden karşılıklı hava ve füze saldırıları fiili bir ateşkesle sonuçlanmış olmakla birlikte, İsrail'in tüm bölge ülkelerine yönelik yayılmacı ve tehditkâr politikaları ne yazık ki devam ediyor. Keza İsrail'in Gazze'deki insanlık dışı eylemlerine ara vermediğini görüyoruz. Birleşmiş Milletler Filistin Özel Raportörü Francesca Albanese'in İsrail'in Gazze'de yürüttüğü eylemleri açık bir şekilde bir soykırım kampanyası olarak ilan ettiğini de müşahade ettik. Açlığı ve susuzluğu bir silah olarak kullanan Netanyahu Hükûmeti Gazze'de "İnsani Yardım Vakfı" adı altında geliştirdiği sözde insani yardım dağıtım mekanizmasıyla aslında yaptığı etnik temizlik planını daha da güçlendirmekte.

İsrail gerek Orta Doğu gerek küresel barış için önde gelen bir tehdit kaynağı olmaya devam ediyor. Bu çerçevede, Suriye'deki gelişmeleri de yakından takip ediyoruz. İsrail'in Suriye'nin başkenti Şam'ı hedef alması, İsrail yönetiminin bölgesel barışı topyekûn tehdit eden bir çatışma stratejisi yürüttüğünü açıkça ortaya koymaktadır. İsrail bu saldırılarıyla tüm bölgeyi istikrarsızlığa sürüklemekte, bir yandan Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve egemenliğini hedef almakta diğer yandan Filistin halkına yönelik sürdürdüğü soykırım faaliyetlerinden dikkatleri uzaklaştırmaktadır. Ülkemiz dün olduğu gibi bugün de Suriye halkının yanında yer almakta, Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve egemenliğini desteklemekte, dost ve kardeş Suriye'nin huzuruna kasteden tüm eylemlerin karşısında durmaktadır. Bölgemizdeki huzur, istikrar, güven ve barış ortamı için her türlü çabayı göstermeye devam edeceğiz ama artık birilerinin bu şımarık çocuğa "Dur." demesi gerekiyor çünkü bütün bölgeyi ateş çemberine dönüştürmesi -ne yazık ki- sadece kendisi değil kendisinin yanında, arkasında, çevresinde olanların da sorumluluğudur diye düşünüyorum.

Kuzeyimizde, Ukrayna ve Rusya arasında yaşanan savaşta da aralıklarla yapılan ateşkes görüşmelerine rağmen çatışmaların devam ettiğini görüyoruz. Ülkemiz savaşın başından beri samimi ve ilkeli bir tutum takınarak, savaşın taraflarını bir araya getirmek ve kabul edilebilir, kalıcı bir ateşkes ve barışın sağlanması için yoğun faaliyetler sürdürmektedir. Bu ilkeli

tutumumuzun oluşturduğu güven sayesinde Türkiye'nin de katılımıyla Rusya ve Ukrayna arasında Mayıs ve Haziran aylarında İstanbul'da ikinci tur müzakerelerin yapılabilmesi ve bazı konularda ilerleme kaydedilmesi mümkün olmuştur, bu yöndeki çabalarımızı sürdüreceğiz.

Yakın coğrafyamızda, Mayıs ayında yaşadığımız diğer bir önemli olay da Pakistan ile Hindistan arasında yaşanan çatışmalardı. Hindistan'ın saldırılarıyla başlayan çatışmalar ateşkesle sonuçlanmış olmakla birlikte, nükleer silahlara sahip iki ülke arasında gerginlik tam olarak son bulmamıştır. Pakistan ile Hindistan arasında yaşanmakta olan gerginliği endişeyle takip ediyor, bu gerginliğin bir an önce düşürülmesini arzuluyoruz, yine, Türkiye olarak da üzerimize düşeni yapıyoruz ve sonuna kadar da yapmaya devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, değerli katılımcılar; yeniden düzenlenmekte olan Avrupa güvenlik mimarisinde ülkemizin oynayacağı rol önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Haziran ayında gerçekleştirilen NATO Zirvesinde alınan kararlar ülkemizin ve millî savunma sanayimizin giderek daha da artan bir öneme kavuşacağına işaret etmektedir.

Çevresi bir ateş çemberiyle sarılmış olan ülkemizin dış politikasına Komisyon olarak en etkin şekilde destek vermeye ve katkıda bulunmaya devam edeceğiz. Başta Orta Doğu'da olmak üzere, bölgemizde yaşanan çatışma ortamının getirdiği tehditlerin "Terörsüz Türkiye" kavramının değerini daha da artırdığını bir kez daha vurgulamak isterim.

Bu vesileyle, bir önceki toplantımızdan bu yana gerçekleştirdiğimiz temaslar hakkında da siz değerli Komisyon üyelerimize ve değerli katılımcılara bilgi vermek istiyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu heyeti olarak 5-7 Mayıs 2025 tarihlerinde İspanya'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirerek Jose Ignacio Calleja başkanlığındaki İspanya Parlamentosu Senato Dışişleri Komisyonu ve İspanya Parlamentosu Temsilciler Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Juan Carlos Boix ve ekipleriyle ayrı ayrı Komisyon olarak görüşmeler gerçekleştirdik.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu olarak 8-10 Haziran 2025 tarihlerinde Londra'da düzenlenen 2025 Concordia Avrupa Zirvesi'nin davetine icabetle Komisyon Başkanı olarak "Avrupa'nın Siyasi İradesi ve Savunma: Hedeflere Ulaşmak ve Güvenlik Baskılarına Yanıt Vermek" temalı oturuma konuşmacı olarak katıldım. Konuşmamda ülkemizin Avrupa'nın güvenlik mimarisinde oynadığı rolün artarak devam edeceğini, Türkiyesiz Avrupa'nın güvenlik mimarisinin de olamayacağını ifade ettim Türkiye barışı ve istikrarı açısından Batı ülkelerinde bir paradigma değişikliğine ihtiyaç olduğunu da vurgulayarak, Avrupa ülkelerinin kendilerini dünyanın merkezi değil dünyanın bir parçası olduğunu kabul etmeleriyle başlayacak sürecin daha istikrarlı ve adil bir dünyanın kurulması için bir başlangıç olacağını ifade ettim. Aslında, bu paradigma değişikliği dünyanın kendilerine değil... Kendilerine de doğrudan ifade ettim "Dünyanın size değil, sizin dünyaya uyum sağlamanız anlamına geleceğidir." şeklinde; bunun da önemli olduğunu düşünüyorum. Söz konusu program kapsamında ayrıca Birleşik Krallık Parlamentosu Dış ilişkiler Komisyonu Başkanı Emily Thornberry, Birleşik Krallık Parlamentosu Avam Kamarası İşçi Partisi Milletvekili ve Birleşik Krallık Türkiye Ticaret Temsilcisi Afzal Khan ve Birleşik Krallık Parlamentosu Lordlar Kamarası üyesi Lord Tariq Ahmad'la ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirdik.

Komisyonumuzun yurt dışı temasları kapsamında daha önce birkaç kez planlamamıza rağmen yoğun Meclis gündeminin elvermemesi nedeniyle ertelemek zorunda kaldığımız Arnavutluk ziyaretini de yine 29 Haziran-1 Temmuz 2025 tarihlerinde gerçekleştirdik. Arnavutluk ziyareti kapsamında Arnavutluk Meclisi Dış Politika Komisyonu Başkanı Sayın Mimi Kodheli, Meclis Başkanı Sayın Elisa Spiropali ve Avrupa ve Dışişleri Bakanı Sayın İgli Hasani'yle heyetler arası detaylı ve son derece verimli görüşmeler yaptık. Ziyaret programı kapsamında ayrıca Türkiye Maarif Vakfı Tiran New York Üniversitesi'nde Türk eğitim camiasıyla ve Arnavutluk'taki iş insanlarımızla da toplantılar gerçekleştirdik. Yine, Arnavutluk'la ekonomik ilişkilerimiz hakkında birinci elden bilgi alarak, ilişkilerimizin daha da ilerletilebilmesi için neler yapılabileceği hususlarını da değerlendirdik. Bugün de zaten Sayın Meclis Başkanı Türkiye'yi ve Meclisimizi ziyaret ediyorlar; buradan bunu da bir kez daha ifade etmek isterim. Ziyaret programı kapsamında yine TİKA tarafından restore edilen önemli Osmanlı eserlerini ve Türkiye'nin destekleriyle inşa edilen Balkanların en büyük ibadethanesi olma özelliğine sahip Namazgâh Camisi'ni ziyaret ettik. Yine, pek çok Osmanlı eserinin bulunduğu Berat şehrini ziyaretimiz sırasında yerel Belediye Başkanı ve Köprülü ailesinin torunlarıyla da tanışma fırsatı bulduk. Köprülü ailesinin torunlarının özellikle Roşnik'ten bizi karşılamak ve birlikte olmak için gelmeleri ve aynı şekilde samimiyetleri bizi derinden etkiledi.

Değerli katılımcılar, değerli arkadaşlar; son toplantımızdan bu yana Komisyonumuzu ziyaret eden konuk heyetlerle de görüşmeler gerçekleştirdik. Bu çerçevede de yine davetimize icabetle ülkemize resmî ziyarette bulunan Mısır Arap Cumhuriyeti Senatosu Dışişleri, Arap ve Afrika İşleri Komisyonu Başkanı Sayın Hazem Mohamed Suleiman Omar'la 20 Mayıs 2025 tarihinde ikili ilişkilerimiz ve bölgeyi ilgilendiren konularda çok kapsamlı bir görüşme gerçekleştirdik.

Yine, 17 Haziranda ikinci devre çalışmalarımızın ilk faaliyeti olarak Gürcistan Parlamentosu Dışişleri Komisyonu Başkanı Sayın Nikoloz Samkharadze'yle yine Gazi Meclisimizde bir görüşme yaptık. Suriye'yle ilişkileri geliştirme konusunda da diğer konulara ilaveten Komisyonumuzdan destek talebinde bulunduklarını buradan sizlerle de paylaşmak isterim.

Yine, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı tarafından düzenlenen toplantı kapsamında ülkemizi ziyaret eden Balkan ülkelerinin think-tank kuruluşları, düşünce kuruluşları temsilcileriyle 20 Haziran 2025 tarihinde bir araya gelerek Balkanlar ve bölgemizdeki gelişmeler hakkında görüş alışverişinde bulunduk.

2 Temmuz tarihinde de ülkemizi ziyaret eden KKTC Hukuk, Siyasi İşler, Dış İlişkiler ve Savunma Komitesi Başkanı Sayın Yasemin Öztürk ve beraberindeki heyetle, yine, komisyonlar arası, heyetler arası bir görüşme yaptık. Son derece verimli geçen görüşmede Kıbrıs adasında yaşanmakta olan son gelişmeleri değerlendirme fırsatı bulduk. Daha önce de belirttiğim üzere, önümüzdeki dönemde bu konuda Dışişleri Bakanlığı yetkililerimizden de son gelişmelere ilişkin bir brifing alacağız, kendi içimizde de kapsamlı, detaylı bir değerlendirme fırsatı bulacağız.

Yine, geçen hafta, 2 Temmuz 2025 tarihinde Ukrayna-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Eş Başkanı Sayın Ahtem ve yeni Ukrayna Büyükelçisi Sayın Celal'le bir görüşme gerçekleştirdik.

Son olarak, Rusya Federal Meclisi Devlet Duması Dışışleri Komisyonu Başkanı Sayın Leonid Slutsky ve beraberindeki heyetiyle 10 Temmuz 2025 Perşembe günü Gazi Meclisimizde bir toplantı gerçekleştirdik. Bundan sonra da Rus muhataplarımızla periyodik olarak toplantılar yapmaya devam edeceğiz yani gündemli toplantılar yapmaya devam ediyoruz, edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, hâlen Komisyonumuzda 47 adet kanun teklifi beklemekte olup bugün bunlardan 5 teklifi görüşeceğiz. Öte yandan, Komisyonumuzdan geçmiş olmasına rağmen, hâlen 98 teklif Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda beklemekte olup bu yasama döneminde geçmemesi hâlinde bu teklifler kadük duruma düşecek ve Komisyonumuzun emekleri ne yazık ki boşa çıkacaktır. Bu vesileyle, tüm grupların söz konusu tekliflerin Genel Kuruldan geçirilmesi için iş birliği yapmasını bir kez daha rica ediyorum. Bununla ilgili aslında güzel bir gelişme de yaşamıştık, gruplar arasında bir mutabakata doğru bayağı da bir yol almıştık ama son anda yine bir kırılma yaşadık. Ümit ediyorum bunu yaparız çünkü bu, Komisyon olarak bizim kendi emeklerimize saygı olacaktır ve buradan geçen anlaşmalar da her bir Türk vatandaşımızın çıkarına olacak anlaşmalar. Dolayısıyla bu konudaki yine değerli katkılarınızı bir kez daha rica ediyorum, istirham ediyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Şimdi, basınıımızı dışarıya davet ediyorum ve gündemimize geçiyorum.

Yine, gündem öncesi, Komisyonumuzla ilgili olarak bir hususta sizleri bilgilendirmek istiyorum:

17/6/2025 tarihli Başkanlık Divanı seçiminin yapıldığı toplantıda İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca aldığımız karar gereğince Komisyonumuzun Genel Kurul çalışma saatleri içinde toplanıp çalışabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanından izin talebinde bulunmuştuk, hatırlarsanız bir önceki toplantıda bunu ifade etmiştik.

Şimdi de Komisyonumuzun Genel Kurulun çalışma saatleri içerisinde toplanıp görüşme yapabilmesine ilişkin izin talebinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 18/6/2025 tarihli ve 70 no.lu kararıyla uygun görüldüğünü sizlerle paylaşmak isterim. Genel Kurulun çalışma saatlerinde görüşme yapılabilmesine ilişkin izin hususunun bir sonraki toplantıda Komisyon üyelerinin bilgisine sunulacağı bilgisi verilmiştir. Böylece, Dışışleri Komisyonu toplantılarında bulunacak sayın üyelerimiz Genel Kurul çalışmaları için yok yazılmayacaklardır.

Şimdi, müsaadenizle gündeme geçiyorum.

NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, gündeme geçmeden önce...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben, bu vesileyle Namık Bey'e de hem şahsım hem Komisyon arkadaşlarımız adına bir kez daha başsağlığı diliyorum. Allah rahmet eylesin, değerli validelerini kaybettiler.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, annesinin vefatı nedeniyle başsağlığı dileyenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

NAMIK TAN (İstanbul) - Çok teşekkür ediyorum.

Ben de bu hususta, hakikaten annemin vefatı sebebiyle başsağlığı dileklerini dile getiren bütün arkadaşlarıma ayrı ayrı, içtenlikle teşekkür ediyorum; sağ olun, var olun. Bunu söylemek için başlamadan söz istemiştım.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Estağfurullah, ben teşekkür ediyorum. Tekrar başınız sağ olsun, Allah sizlere hayırlı, uzun ömürler nasip eylesin inşallah.

IV.- KARARLAR

1.- Dışışleri Bakanlığının "Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Gayrimenkul Alan Şahıslara Yönelik Eylemleri Başta Olmak Üzere Kıbrıs Adası'ndaki Son Gelişmeler" konulu bilgilendirme sunumunun bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılmasına ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizdeki gündem bilgisi ve teklif metinlerimiz 14 Temmuz 2025 Pazartesi günü Millet Meclisi uzantılı e-posta adresinize gönderilmiş ve elden dağıtılmıştır.

Bugünkü gündemimizin 2'nci sırasında uygun bulma kanun teklifleri kapsamında toplam 5 teklifin görüşülmesi yer almakta.

Gündemimizin 3'üncü hususu Dışışleri Bakanlığı tarafından Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin KKTC'de gayrimenkul alan şahıslara yönelik eylemleri başta olmak üzere Kıbrıs Adası'ndaki son gelişmeler hakkında Komisyonumuzun bilgilendirilmesi idi. Bu konuda biraz önceki açıklamamda da ifade ettiğim üzere, ilgili Dışışleri Bakan Yardımcısı yurt dışında görevde olduğundan bu konudaki görüşmeleri sonraki Komisyon toplantılarına bırakmak istiyoruz, Bakanlığımızın da önerisi üzerine.

Bu husustaki önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

Dışışleri Bakanlığının "Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Gayrimenkul Alan Şahıslara Yönelik Eylemleri Başta Olmak Üzere Kıbrıs Adası'ndaki Son Gelişmeler" konulu bilgilendirme sunumunun bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Canbey
Balıkesir

Gerekçe:

Önergeyle Komisyon gündeminden Dışışleri Bakan Yardımcısının yapacağı bilgilendirme sunumunun çıkarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2133) ⁽¹⁾

BAŞKAN FUAT OKTAY - Uygun bulma kanun tekliflerinin 1'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2133) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 2/5/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Nuh Yılmaz'a sözü bırakıyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sayın Başkan, Dışişleri Komisyonunun kıymetli üyeleri; Türkiye-Somali ilişkileri özel bir niteliğe sahiptir; gücünü ortak tarihimizden ve halklarımız arasındaki samimi ilişkilerden almaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Somali'ye Başbakan olarak 2011 yılında gerçekleştirdiği ziyaretten itibaren Somali'nin güvenliğini, istikrarını tahkim edecek, Somali halkının refahına, huzuruna katkıda bulunacak şekilde tüm kurumlarımızla birlikte yoğun ve samimi bir gayret sergiliyoruz.

Son on yılda Somali'yle kalkınma yardımları, sağlık, eğitim, ticaret ve en önemlisi de terörle mücadeleye kadar uzanan çok yönlü bir iş birliği geliştirdik. Yıllar içerisinde stratejik bir boyut kazanan Somali'yle ilişkilerimizin her alanda gelişmeye ve güçlenmeye devam etmesinden memnuniyet duyuyoruz. Somali Federal Hükümeti'ne destek olmak amacıyla Somali ulusal ordusuna yönelik askerî eğitim faaliyetlerimizi sürdürüyor, Somali'nin terör örgütü Eş-Şebab'la mücadelesinde elimizden gelen katkıyı sağlamaya çalışıyoruz. Mogadişu'da inşa edilmiş en kapsamlı askerî eğitim tesisi olan ve 30 Eylül 2017'de açılan Anadolu Kışlası'nda Somali Türk Görev Kuvvet Komutanlığı aracılığıyla bugüne kadar 15 binden fazla Somalili askerî personele eğitim verdik.

TİKA, Türk Kızılayı ve diğer Türk sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte bu ülkede insani yardım faaliyetlerimize devam ediyoruz.

Mogadişu'da faaliyet gösteren Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanemiz yalnızca Somalili kardeşlerimize kaliteli sağlık hizmeti sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda Sağlık Bilimleri Fakültesiyle beraber çeşitli alanlarda sağlık personeli de yetiştiriyor.

Somali'de güvenlik alanında yaşanan olumlu atmosfere bağlı olarak kurumlarımızın muhtelif konulardaki iş birliği faaliyetleriyle ülkedeki Türk yatırımlarının sayısı ve boyutunda da artış yaşanmaktadır. Hâlihazırda Mogadişu Deniz Limanı ve Aden Abdulle Havalimanı'nı işleten firmalarıyla Somali'de önde gelen doğrudan yabancı yatırımcı ülke konumundayız. Yarım asır sonra ilk defa uluslararası bir bankanın Somali'de şube açması önemli bir gelişme olmuştur. Bu kapsamda Ziraat Katılım Bankası Somali'de faaliyet gösteren tek yabancı bankadır.

Enerji konusunda da Somali'yle çalışmalarımız oldukça yakın devam etmektedir.

İkili çıkarlar temelinde hayata geçirdiğimiz bu projeler iş birliğimizi geliştirdiği gibi Somali'nin gerçek potansiyelini de ortaya koyuyor ve uluslararası alanda imajına katkı sağlıyor.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ilk olarak 1979'da Somali'de Türkiye olarak Büyükelçiliğimizi açtık. Ülkede patlak veren iç savaş nedeniyle 1991 yılında Büyükelçiliğimiz kapanmıştı, 2011'de yeniden açılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilciler İçin Arsa Takasına İlişkin Protokol 22 Mart 2019'da İstanbul'da imzalanmış. Bu protokol uyarınca Somali tarafınca ülkemize bilabedel tahsis edilen 61.222 metrekare arsa üzerindeki yeni kançılara, ikametgâh, memur konutları ve diğer binaların inşaatları ki bu yaklaşık 10 bin metrekare 2015 yılında tamamlanmıştır. Mogadişu Büyükelçiliğimiz hâlihazırda söz konusu binalarda hizmet vermekte olup ülkemizin yurt dışındaki en büyük büyükelçilik yerleşkesini teşkil etmektedir. Söz konusu protokol uyarınca da Ankara'da İncek Diplomatik Sitesi'nde 4.918 metrekare büyüklüğünde bir arsa ülkemizce Somali'ye tahsis edilmiştir. Söz konusu anlaşma geçici kiralık binalarda hizmet veren Ankara'daki Somali Büyükelçiliğinin İncek Diplomatik Site içerisinde bir yerleşkeye kavuşmasını sağlayacaktır.

Bu hususlar ışığında Aynı Hibe Desteği Anlaşması'nı yüce Meclisimizin onayına sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Şimdi, teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa Komisyon üyelerimizden söz vermek isterim.

Metin Bey, buyurun lütfen.

METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim her şeyden önce bilgiler için.

Bir iki hususu... Bir, askerî varlığımızın düzeyi nedir orada, onu öğrenmek istiyorum. Bir de Somali'yle ticaret hacmimiz nedir, onları öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KUZEY VE DOĞU AFRIKA GENEL MÜDÜRÜ REFİK ALİ ONANER - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcım, müsaadenizle bu sorulara cevaben bilgi paylaşmak istiyorum.

Şu anda Somali'yle ticaret hacmimiz 400 milyon dolar civarındadır. Daha detaylı bilgi vermek gerekirse 2023 yılında 426 milyon dolar, 2024 yılında ise Somali'nin ithalat miktarındaki genel düşüşe bağlı olarak hacmimiz 384 milyon dolar olmuştur.

⁽¹⁾ (2/2133) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Somali'deki askerî mevcudiyetimizin detaylarını belki sayı vermeden paylaşmak daha yerinde olur ama biz Somali'ye Somalili askerî personeli eğitmek amacıyla Mogadişu'da eğitimci askerî personel bulundurarak katkıda bulunuyoruz. Somali'nin terörle mücadelesine gerekli ekipmanları yine Mogadişu'da bulundurarak katkıda bulunuyoruz. Son olarak ATAK helikopterlerimizi de gönderip Somali'nin terörle mücadelesine katkıda bulunmak için ilave bir adım attık.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Tabii, aslında daha farklı sektörlerde, farklı ciddi işbirlikleri de mevcut Somali'yle. İşte kamuoyuna da yansıyan boyutuyla enerji alanındaki iş birlikleri de ümit ediyoruz ki sağlıklı bir şekilde sona ulaşır, başarılı olur yapılan çalışmalar.

Buyurun lütfen, Sayın Özcan.

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkür ediyorum.

Bu projenin toplam maliyeti ne kadardır; hangi firmaya, hangi koşullarda verilecek? İhale süreci şeffaf mı olacak, anlaşmazlık çıkarsa hangi mahkemeye başvurulacak? Son on yılda Somali'ye yapılan toplam maddi yardım ve hibe miktarı ne kadardır?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Genel Müdürümüz Ali Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KUZEY VE DOĞU AFRİKA GENEL MÜDÜRÜ REFİK ALİ ONANER - Sayın milletvekilim, anlaşmada öngörülen bir maliyet söz konusu değil. Anlaşmada öngörülen 3 bin metrekareye kadar büyükelçilik binaları inşa edilmesi, bu tek bir bina da olabilir, kançılara ile ikametgâh ayrı olabilir ama belirlenen hedef 3 bin metrekare. Bu, tabii, günün şartlarında Somali tarafıyla da mutabakat sağlanacak şekilde proje, ihale. Şu anda belirlenmiş bir şirket, belirlenmiş bir meblağ yoktur.

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Anlaşmazlık çıkarsa, herhangi bir şey olursa hangi mahkemelere başvurulacak?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KUZEY VE DOĞU AFRİKA GENEL MÜDÜRÜ REFİK ALİ ONANER - Burada zaten hibe anlaşması olduğu için...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Anlaşmazlıktan neyi kastediyoruz Sayın Özcan?

Yani kiminle kim arasında bir anlaşmazlıktan bahsediyoruz?

TALİH ÖZCAN (Düzce) - İhale sürecinde ihale yapıldı, bir firma yapacak, herhangi bir anlaşmazlık...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok ama bu ihale değil. Buradaki konu bir yerle ilgili bir hibe anlaşması diye biliyorum, değil mi? Yani olayın bir ihale boyutu var mı bu şeyin içerisinde?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Var, inşaat boyutu olduğuna göre var, ihale boyutu da olacaktır diye varsayıyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok şey olarak... İnşaat boyutuna da mı onay alıyor?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KUZEY VE DOĞU AFRİKA GENEL MÜDÜRÜ REFİK ALİ ONANER - Bu anlaşmada mutata bir anlaşmazlıkların çözülmesi maddesi var zaten. Yani anlaşmanın 5'inci maddesinde bu tür anlaşmalarda olan mutata uyuşmazlıkların çözülmesi maddesine yer verdik. Burada herhangi bir ulusal, uluslararası mahkeme veya üçüncü taraflara başvurulmayacaktır unsuru var yani uyuşmazlık görüşmeler yoluyla dostane bir şekilde çözülecek diyoruz, bu zaten bir hibe anlaşması.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, yeni dönemdeki Komisyonumuzun çalışmalarının hayırlı olmasını diliyorum. Değerli milletvekili arkadaşlarımıza da yeni dönemde iyi çalışmalar diliyorum.

Sayın Bakan Yardımcısına, Dışişleri Bakanlığı ve diğer kurumlardan gelen değerli bürokratlara hoş geldiniz diyorum.

Sayın Bakan Yardımcısı, sayın milletvekilleri; şimdi, evet, bu anlaşmanın gelmiş olması önemli ama önce birkaç hususu belirteceğim. Bunlardan bir tanesi önümüze gelmeyen anlaşmalar yani gelenler iyi, konuşalım, tartışalım ama bir de gelmeyenler var; onu söyleyeyim. Mesela hem Sayın Bakan Yardımcısı söyledi hem Sayın Başkan siz de zikrettiniz, kamuoyuyla paylaşıldığı kadarıyla enerji projelerinin ne kadar önemli olduğunu ama biz bunu bilmiyoruz biliyorsunuz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sismik araştırmaları kastettim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Şimdi, biz bunun detayını bilmiyoruz çünkü sayın milletvekilleri, Şubat 2024'te Somali ile imzalanan anlaşma henüz Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunun önüne gelmiş değil. Tezkeresini çıkardık biz, tezkerayı çıkarırken de söylemiştik: "Bu anlaşmayı getirin, konuşalım, neyin tezkeresini çıkarıyoruz." diye, olmadı.

Bu hibe desteği anlaşmasına gelince, genel gerekçede de görüleceği üzere Somali'nin Türkiye'ye büyükelçilik binası açmak için tahsis ettiği arazi karşılığında bu ülkeye Ankara'da büyükelçilik binası için arsa tahsisi öngörülüyor; bunun örnekleri var zaten Viyana Sözleşmesi hükümlerine uygun. Bir tek, bence bunun zamanlamasının üzerinde belki bir daha düşünelim diyorum hem anlaşmanın yapıldığı zaman hem şimdiki zaman. Neden bahsediyorum? Yani kamuda olağanüstü bir şekilde bakanlıklara, belediyelere, herkese "Tasarruf edin." denilen bir dönemde biz sadece arsa vermeyeceğiz, üzerine binasını da yapıp vereceğiz. Yaklaşık ne kadar bütçesi var, Sayın Bakan Yardımcısının bir tahmini var mıdır bu konuda?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Yok.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yoktur. O yüzden böyle bir dönemde geliyor.

İkincisi: Somali'yle ilişkilere evet "Özel bir ilişki." dediniz. İşte burada anlatılan, Sayın Genel Müdürün sınırlı olarak anlatabildiği güvenlik vesaire bunlar önemli ama baktığımızda -Genel Kurulda da ben bunu sorgulamıştım- biz özel ilişki kurduğumuz ülkelere özel bir muamele, özel, imtiyazlı sonuçlar alamıyoruz. Neden bahsediyorum? Mesela, Kıbrıs meselesinde Somali'nin bana gösterebileceğiniz somut bir şeyi oldu mu KKTC'nin uluslararası varlığının tanınması noktasında ya da örneğin bizim diğer uluslararası davalarımızda? Yani böyle söylüyoruz da işte, TİKA'nın yardımları vardı, yanılmıyorsa -burada TİKA'dan kimse yoktur ama ben hazırlık yaptım- sanırım Somali'nin biz IMF'ye 3,5 milyon dolar borcunu ödedik; doğru mu bilmiyorum, Bakanlıktan arkadaşlarımız teyit edecekler mi? Somali'nin IMF'ye borcunu Türkiye Cumhuriyeti ödedi vatandaşların vergisinden; 3,5 milyon dolar diye hatırlıyorum. TİKA'nın yaptığı projeler arasında, yanılmıyorsa dondurma üretim fabrikası gibi orası

açısından önemli olan şeyler olabilir. Ancak benim, bu özel ilişkide yaptıklarımız karşılığında gerçekten Türkiye'nin öncelikli meseleleri noktasında ne aldığımız konusunda soru işaretlerim var, tabii ki konuşuruz.

Şimdi, burada arsayı veriyoruz, hibenin kapsamıyla aynı zamanda üzerine yapılacak olan binanın finansmanını da üstleniyoruz. Her ne kadar genel bir ifade kullanılarak "Kamu İhale Kanunu'na dayanarak" deniyor ama işte Kamu İhale Kanunu'nun nasıl kullanıldığını biz uzun süredir biliyoruz, hep istisnalardan faydalanarak.

Burada değerli milletvekili arkadaşım da sordu yani belli bir firma korunacak mı, gözetilecek mi, bir firmaya adrese teslim gidecek mi gibi şüpheler bizim aklınızdan geçmiyor değil. Türkiye'nin tasarruf etmesi gerektiğini işte Cumhurbaşkanından, Bakanından tutun da bakanlıklarına, belediyelerine söylediğimiz dönemde ne kadar olacağını -100 milyon lira ya da milyar lira-sizin de bilmediğiniz bir işin üstlenilmesi açıkçası bazı şirketlere hazineden bir kaynak aktarımı mıdır diye sormadan edemiyoruz.

Ayrıca, dediğim gibi, üzücü bir olayı da hatırlatmadan edemeyeceğim. Biliyorsunuz, Somali Cumhurbaşkanının oğlu Muhammed Hasan Şeyh Mahmud Türkiye'de ölümlü bir kazaya karışmıştı. Bu kazada bir motokurye kardeşimiz Yunus Emre Göçer -hatırlarsanız- vefat etmişti, yanılmıyorsa eşi ve çocukları acı içinde kalmıştı. Uzun bir süre gelmemiştik biliyorsunuz bu Hasan Mahmud, sonra gelmiş ama olay kapatılmış ve benim önümdeki notlara göre -yani hafızam yanıltıyorsa arkadaşlar, bilmiyorum düzeltebilecek bir bakanlık olduğunu zannetmiyorum ama- motokurye Yunus Emre Göçer'in ailesine 27.300 lira tazminat ödenmişti. Yani şunu söylemek istiyorum: Biz, Somali'ye, evet, imtiyaz sağlayalım, özel koruyalım, kollayalım, biliyorsunuz tezkereyle Deniz Kuvvetlerini gönderdik, şey kurduk ama işte, bugün ertelediğimiz konu mesela Kıbrıs konusuydu, konuşabilseydik orada ne kadar vahim işler olduğunu hepimiz ve de ağızımız açık bir şekilde öğrenmiştik.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Onu görüşecegiz, detayını görüşecegiz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Bu konularda yani işte TİKA'nın işleyişi, Türkiye Cumhuriyeti'nin dışarıdaki yardımlarının nasıl, hangi amaçlar için kullanıldığı falan, bunları uzun uzun konuşabiliriz ama belki de burası bunları konuşmanın bir yeri. Ben bu vesileyle birkaç soru soracağım: Benzer kaç ülkeye hem arazi hem de üzerine bina yapma noktası olmuştur? Arsaların miktarı, bedeli nedir? Bir muayyen bedel vardır yani şu anda inşaatçı değilim ama böyle bir şey yapılırken herkes bir hesap kitapla giriyor bir işe. Bu bahsedilen yerdeki -adres de belli sanırım- bu elçilik binasına yapılan şeye bizim hazineden, vergi verenlerin vergilerinden, vatandaşın vergisinden ne kadar bir bütçe planlanmaktadır? Bir kez daha bu belli bir firmaya mı yaptırılacaktır yoksa şeffaf bir ihale süreci sürdürülecek midir? Aynı yerdeki 5 bin metrekarelik bir arsanın bugün itibarıyla rayiç bedeli, değeri nedir? Bu büyükelçilik binası yapımı için ihaleye çıkmış mıdır? Yani buradaki anlaşma geçmeden çıkılması çok kolay değil ama bir ön çalışma yapılmakta mıdır? Dediğim gibi bu arsa tahsis ve büyükelçilik binasının yapımı tasarruf tedbirlerinin yok sayılması değil midir?

Yine, mesela, şu hususu az önce söyledi Sayın Genel Müdür, ben de anlamaya bakarken... "Uyuşmazlıkların çözülmesi: İşbu anlaşmanın yorumlanmasına ve uygulanmasına ilişkin herhangi bir uyuşmazlık görüşmeler yoluyla dostane bir şekilde çözümlenecek. Çözüm için herhangi bir ulusal, uluslararası mahkeme veya üçüncü taraflara başvurulmayacaktır." Yani sizi bilmem ama ben kendi vergimle, bir kuruş vergimle yaptığınız bir hibeyi, bir binayı, herhangi bir uyuşmazlık olduğunda bunun hiçbir şekilde yani ulusal, uluslararası ve üçüncü tarafların bakmayacağı şekilde çözüleceği gibi bir şeyi, kendime açıkçası vatandaş olarak biraz saygısızlık, biraz da hani özensizlik -yani hafif kelimeler kullanayım diye söylüyorum- saymaktayım. Somali Türkiye tarafından yapılan büyükelçilik binasını diyelim sattı, satmaya karar verdi. Doğacak kamu kaynağı kaybının sorumluluğu kime ait olacak mesela? Sayın Başkan, Sayın Bakan Yardımcısı; bizlere ait olacak mı onayladığımız için ya da Genel Kurulda eller kalktığında? Bunları sorgulamak durumundayız. Bir anlaşma yazılırken vergisini veren bir vatandaş bunu sorarsa -bu para 86 milyonun cebinden çıkıyor- biri sorarsa "Kardeşim, bu para nereye gidecek, sonra bir sıkıntı olursa hangi mahkemede hesabını soracağız?" dediğinde ne yapacağız? Bunların ne kadarına Sayın Bakan Yardımcısı ya da ne kadarına ekibi hâkimdir bilemiyorum ama...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum yani konu anlaşıldı.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ederim.

Hemen sadece şunu ifade etmek isterim belki Sayın Bakan Yardımcısı ifade edecektir. Burada, gerekçede de ifade edilen cümleyi aynen tekrarlamak istiyorum. Bizim de biliyorsunuz, bir protokolle Somali'den aldığımız bir yer var. Yani biz onlara verdiğimiz gibi onlar da bize veriyor. Bunu zaten en iyi de sizler bilirsiniz Komisyon üyelerimiz olarak. "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti arasında diplomatik temsilcilikler için arsa takasına ilişkin protokol 22/3/2019 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır. Protokolle Somali tarafından ülkemize bedelsiz tahsis edilen 61.222 metrekare arsa üzerinde..." Yani biz orada kanlılara yaptık, ikametgâh yaptık, memur konutu yaptık, diğer binalar yaptık ve ben şahsen orayı da gördüm, yerinde de gördüm ve ne anlama geldiğini çok iyi biliyorum. Hatta orada Türkiye'nin bulunmasından rahatsız olanların ısrarla orayı bombalama girişimlerini de yaşadık biz terör faaliyetleri aracılığıyla. Dolayısıyla bunun karşılığında bizim verdiğimiz şeye baktığımızda, ben yine aynı gerekçeden okumak istiyorum: "Bahse konu yerleşke Türkiye'nin hâlihazırdaki yurt dışındaki en büyük büyükelçilik yerleşkesini teşkil etmektedir. Mezkûr protokol uyarınca yine İncek Diplomatik Site'de 4.918 metrekare büyüklüğünde bir arsa Somali'ye tahsis edildi.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Biz etmeyelim demiyoruz ki, nereye gidecek?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani biz yaklaşık 61 bin metrekare alıyoruz hibe olarak, karşılığında da yaklaşık 5 bin diyelim yani 4.918 metrekarelik... Belki devamıyla alakalı -zaten yine gerekçeyi de görüyorsunuz- hibe anlaşmasıyla alakalı Sayın Yılmaz bilgilendirme yapmak isteyebilir, detayları olabilir.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, tahsil etmeyelim demiyoruz zaten başta ben de söyledim sözleşmeye uygun olduğunu ama bunun hukuki ayağını...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yo, sözleşmeyi kastetmedim ben, ikili ilişkiler boyutunda da ve yani göreceli olarak da kıyaslamalı olarak da karşılıksız bir şey olmadığını ifade etmek için söyledim.

Buyurun Sayın Yılmaz.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Başkanım, ben de isterseniz soru yönelteyim, benzer konular; toplu yanıt verirler. BAŞKAN FUAT OKTAY - Olur tabii, memnuniyetle.

Buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle ben de sözlerimin başında, Sayın Başkanım, şahsınızı tebrik etmek isterim yeniden seçildiğiniz için, başarılar diliyorum.

Dışişleri Bakan Yardımcısına da Dışişleri Bakanlığımızın değerli bürokratlarına da diğer kurumların temsilcilerine de hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, tekrara düşmek istemiyorum ama bir konuyu dikkatinize sunmak isterim: Türkiye'nin bir ülkeyle ilişkilerinin derinleşmesi, dostluk bağının daha güçlü olması bu bizi tabii ki memnun edecek bir gelişme olur. Yani bundan özel bir olumsuz sonuç çıkarmak yerine, aksine bundan herkesin mutlu olması gerekir. Ama bazı ülkelerle ikili ilişkilerde gerçekten izaha muhtaç, açıklanması bu Komisyon tarafından bilinmesi gereken çok özel durumlarla karşı karşıya kalıyoruz. Geçtiğimiz yıllarda yine bu Komisyonunda -bir örnek olarak söyleyeceğim- Katar'daki futbol turnuvasına bizim Türkiye'den polislerin gitmesiyle ilgili bir anlaşma görüşülmüştü. Orada Nuh Bey siz yoktunuz ama bir başka Bakan Yardımcısı arkadaşımız vardı. "Bu pek normal bir durum değil, niye bizim polisler gidiyor oraya, özel güvenlik görevlileri falan olmaz mı?" deyince o zaman Bakan Yardımcısı arkadaşımız: "Evet yani bizim Katar'la ilişkilerimiz normal ilişkiler değil." gibi bir yanıt vermişti. Bunu şunun için söylüyorum...

UTKU ÇAKIROZER (Eskişehir) - Özel.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Özel. Şimdi, burada da bu meseleyi yani Türkiye ile Somali ilişkileri konusunu siyasi olarak Bakanlığınız Komisyonumuza daha açıklıkla anlatırsa bundan memnun oluruz çünkü Nuh Bey, şöyle: Özellikle geçtiğimiz yıl bizim basında Somali'deki Türk yatırımlarıyla ilgili kapsamlı haberler çıktı. Yani isim olarak da söyleyeyim, gazeteci arkadaşımız Deniz Zeyrek de özel olarak bu konuyla ilgili seri yazılar yayınlandı. Yani şöyle bir işleyişten bahsediliyor: Somali zaten yatırım kapasitesi maalesef son derece sınırlı bir ülke ama dünyadan ya da Türkiye'den, başka yerlerden aldığı hibeler var ve bu hibelerin yatırımlara dönüşmesinde Türkiye'den bu büyük projeleri yüklenecik firmalar var. Yani aslında bu özel ilişki konusunun aslında daha somutlandığı bir işleyişten bahsediliyor; şimdi birincisi bu. Yani böyle bir şey ne kadar doğru, bununla ilgili sizde ya da diğer kurumlarımızda yanıtlar varsa bunları duymak isteriz. Yani bu bildiğimiz ölçüler içerisinde bir ülkenin kalkınmasına yardım etmekten farklı bir şey çünkü bu konuştuğumuz şey. Yani bir grup iş insanına aslında bilindik ihale ve yatırım mevzuatları dışında belirli imtiyazlar sağlanmasından bahsediliyor; böyle mi, değil mi, bunu bir açıklamanızı isterim.

İkincisi; yine bu metin içerisinde, anlaşma metni içerisinde -tabii ki Sayın Büyükelçimizin dediği doğru- uyumsuzlukların çözümüyle ilgili bir madde var ama burada gerçekten bu dostane çözüm konusu diğer anlaşma metinlerinden farklı. Diğer anlaşma metinlerinde ağırlıklı olarak başka mekanizmalara başvurulurken burada böyle bir mekanizma gündeme getiriyor. Bu binanın, bu tesisin ya da bu kompleksin üçüncü taraflara devri, gerçek ya da tüzel kişilere bedeli karşılığında ücretsiz devri, satışı, kiralanması, tahsis edilmesi, takas edilmesi, kat mülkiyeti verilmesi hakkına sahip olunması gibi konular, bunlar da çok istisnai şeyler ve en başta söylediğim yani bu hani normal olmayan, bilindik ilişkiler, ikili ilişkilerden farklı görünen işleyişe işaret eden metindeki vurgular bunlar. Onun için gündeme getirmek istedim.

Sonuç olarak, burada bizim Dışişleri Bakanlığına örneğin ya da herhangi bir idarenin bir parçasına Mecliste genel bütçe içerisinde bir pay aktarıldığında bunun nasıl harcanacağı ve bu harcamaların nasıl denetleneceğiyle ilgili bir mevzuatımız var. Bunu biliyoruz. Yani Sayıştay bunu denetleyecek, bu harcamaları denetleyecek, bakanlık bunları nasıl harcayacak, bunlar belli hadiseler. Sonuç olarak, buradaki bu hibelerin harcanmasıyla ilgili, örneğin böyle bir denetim prosedürü nasıl, bunu bir açıklayabilir misiniz yani bu var mı, varsa nasıl yapıyorsunuz? Bunlar sorularım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Benim bir cümlelik bir sorum var.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Biz 2011 yılından bu yana yani elçiliği tekrardan kurduğumuz 2011 yılından bu yana Somali'ye ne kadar hibe ya da askerî yardımda bulunduk?

Bir de benim bildiğim kadarıyla Mogadişu'daki bizim elçiliğimiz bayağı zor yapıldı, bayağı sorunlu bir süreç yaşandı. Somali sorunlu bir dönemdeydi ama oranın inşaatını biz yaptık yani Türkiye Cumhuriyeti'nin kaynaklarıyla yapıldı. Mütakabiliyet açısından bakarsak burayı neden biz hibe ediyoruz, inşaatını neden hibe ediyoruz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Bakkak, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Bugün cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına girerken Türkiye'nin ufkunun ne kadar genişlediğini ve vizyonunun ne kadar derinleştiğini gösteren millî bir mesele olan Afrika politikamızdan ve bu politikanın somut bir başarı örneği olan Somali'den ben de bahsetmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, uzun yıllar boyunca potansiyeli görmezden gelinen, kaderine terk edilen Afrika Kıtası bugün dünyanın yükselen değeri hâline gelmiştir. Hükûmetlerimiz döneminde bu büyük potansiyeli erken bir vizyonla görerek Afrika'ya yönelik çok boyutlu ve millî bir politika geliştirdik. Geçmişte birkaç cılız denemenin ötesine geçemeyen ilişkiler, son yirmi yılda kararlı adımlarla stratejik bir ortaklığa dönüştü. Bizim Afrika'ya açılımımız başkalarının yaptığı gibi salt çıkar odaklı veya sömürgeci bir zihniyetle asla olmadı. Bizim medeniyetimiz "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" ilkesine dayanmakta. Bu ilkeyle kıtaya ilk olarak yumuşak güç unsurlarımız yani vicdan potansiyelimizle girdik. TİKA'mız, Kızılayımız, Yunus Emre Enstitümüz ve sivil toplum kuruluşlarımızla Afrikalı kardeşlerimizin insani ihtiyaçlarına odaklandık. Gittiğimiz her ülkede sağlık, eğitim, tarım ve altyapı projeleriyle kalıcı eserler bıraktık ancak biz sadece binalar inşa etmedik, asıl yatırımı insana, geleceğe yaptık. Kıtanın dört bir

yanından yetenek vadeden gençleri Türkiye'ye getirdik, onlara Türkiye burslarıyla kucak açtık, en güzide üniversitelerimizde eğittik.

Bizim samimi yaklaşımımız zamanla askerî ve stratejik iş birliklerine yönelik talepleri de beraberinde getirdi. İşte bu noktada, Somali örneği, politikamızın ne kadar isabetli olduğunun en net kanıtıdır. Somali küresel deniz ticaretinin kalbi olan bir coğrafyada yer alıyor. Küresel ticaretin yaklaşık yüzde 12'sinin geçtiği Aden Körfezi ve Kızıldeniz rotasının güvenliği doğrudan Somali istikrarına bağlıdır. Devletimiz, kardeş Somali halkının ve meşru hükûmetinin çağrısına kayıtsız kalmayıp bölgesel ve küresel güvenliğe katkı sunmak amacıyla 30 Eylül 2017'de Mogadişu'da TÜRK-SOM'u hizmete açtık. Somalili askerlere eğitim vererek Somali ordusunun kendi ülkesini teröre karşı savunma kapasitesini artırdık. Bu bir istikrar ve barış projesidir. Bu adımlarımız Mart 2024'te tarihî bir savunma ve ekonomik iş birliği anlaşmasıyla da taçlanmıştı.

Somali'nin diğer ülkelerle Türkiye'ye bu denli güvenmesinin sebebi bellidir. Bizim sicilimiz de temizdir. Bizim tarihimizde sömürgecilik lekesi yoktur. Biz gittiğimiz yere adalet, kalkınma ve samimiyet götürmüştür. Ortak tarihimiz, inancımız ve kültürel bağlarımızla bu güveni perçinlemekteyiz. Sonuç olarak Afrika'da değişen güç dengelerini koruyan Türkiye Somali'nin lokomotif ülkelerinden biri olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir. Somali'de atılan adımlar sadece iki ülke arasında bir mesele değil, Türkiye'nin küresel bir güç olma vizyonunun da sahaya yansımalarıdır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Ben de alakalı sorular soracağım Başkanım.

Hoş geldiniz tekrar. Türkiye'nin Afrika Kıtası'nda son beş yıl içinde açtığı temsilcilik sayısı nedir? Hanginize bakacağım bilmediğim için şuradan başlayarak baktım.

İkincisi, Somali'de uygulanagelen insani yardım projesi ve hibelerinin askerî iş birliklerine ayrılan bütçeye oranı nedir? Az önce sayıyı kontrol etmek için tekrar bir bakayım dedim. 400 bin çocuk akut malnütrisyon tehlikesi altında. Daha az füze, daha çok yemeğe ihtiyaçları varmış gibi. Bu bağlamda TİKA'yı belki güçlendirecek, TİKA'dan doğru yapılabilecek gıda yardımı gibi, gıda projeleri gibi hibeler var mı aklınızda?

Bir de anlaşmada yani bu elçiliği yapacak olan şey için "Donör tarafından işte bütçe belirlenecek." diyor. Bütçe Cumhurbaşkanlığından mı verilecek, Dışişleri Bakanlığı'ndan mı verilecek, Ticaret Bakanlığı'ndan mı, kim verecek, Çevre Şehircilik Bakanlığı mı mesela? Aklınızda bir fikir var mı buna dair?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Sayın Canbey, buyurun lütfen.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Evet, ben de Komisyonumuzun yeni döneminin hayırlı olmasını diliyorum Sayın Başkanım.

Elbette, bir, Komisyonumuz Somali'yle yapılan anlaşmayı en iyi şekilde değerlendiriyor ama şunu ifade etmek lazım: Az önce Derya Vekilimizin de söylediği gibi, artık Afrika yükselen bir yıldız. Somali özellikle birçok ülkenin de dikkatini çekiyor bulunduğu konum itibarıyla. Türkiye de bu konumu en iyi değerlendiren ülkelerden bir tanesi ama bunu karşılıklı ilişki şeklinde, belli ilkeler doğrultusunda, kendi ülkemizin çıkarlarını koruyarak yapıyor. Bu işlerin zaten kuralı bellidir. Özellikle uluslararası ilişkilerde karşılıklı anlaşmalar yapılırken bu belli bir düzlemde ilerler, kuralları da bellidir. Ülkemiz de kendi menfaatlerimizi koruyacak şekilde ilişkilerini geliştiriyor. Bu ilişkiler de yapılırken bazen savunma alanında, güvenlik alanında olabilir, bazen kültür, sanat alanında olabilir, bazen de ticari alanda, gıda alanında olabilir. Bu alanların hepsinde karşılıklı ülkelerle, diğer ülkelerle anlaşmalar yapılabilir. Somali de bu anlamda bu ülkelerden bir tanesidir ama Somali'yle özellikle tarihî ilişkilerimiz, bugün geline nokta yakın karşılıklı ilişkilerimiz bizi aslında çok iyi bir noktaya taşımış durumdadır. Bundan sonraki süreçte de elbette iş birliklerinin yapılması önemlidir. Biz diğer ülkelerle iş birliği yaparken kendi ülkemizin çıkarlarını her zaman önceliyoruz, öncelikle de zorundayız. Milletimizden desteğimizi alarak bu işleri yapıyoruz. Bunun öncelikle böyle bilinmesi lazım. Yani meselenin kısır bir tartışma ortamına çekilmemesi gerekiyor, işte "Biz oraya niye yardım yaptık, biz oraya niye asker gönderiyoruz, niye polis gönderiyoruz?" şeklinde. Elbette bunun belli kuralları, belli ilkeleri vardır. Bakan Yardımcımız da zaten onun cevabını verecektir diye düşünüyorum.

Burada benim Bakan Yardımcıma sormak istediğim bir soru da var: O da Somali'yle biz sadece savunma alanında mı iş birliği yapıyoruz? Başka alanlarda da iş birliklerimiz var mı? Bu anlamda nasıl bir süreç yürütüyoruz? O soruyu da sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Yani anladığımız kadarıyla Somali'yle ilgili bayağı bir ilgi var. Belki bu çerçevede de yani genel ilişkiler boyutunda da bilgilendirmek isterseniz Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Evet, teşekkür ederim.

Ben parça parça sorulara cevap vermeye çalışayım, daha sonra da Sayın Genel Müdürümüzden de biraz yardım isteyeceğim, devamında da kendisi bazı konulara devam edecek.

Öncelikle, tabii, şu konuyu netleştirmek lazım. Yani bu bahsettiğimiz alan, sizin de söylediğiniz gibi onların bize verdiği bu alandan 12 kat daha büyük bir yer. Yani toplam bizim Somali'den aldığımız alan 12 kat daha büyük. Yani onun için biz sadece veriyoruz, almıyoruz veya alıyoruz, vermiyoruz, öyle bir şey değil.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Biraz daha mı verelim?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Onu siz nasıl uygun görüyorsunuz yani sizin bir teklifiniz varsa ona göre...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sizden topluca bir değerlendirmeyi alalım lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - O yüzden burası -az önce vekilimin söylediği gibi- satılabilen bir yer de değil çünkü burası diplomatik bir alan. Diplomatik bir alan olduğu için sahibi de devlet. O yüzden de bu tahsis ediliyor. Sayın

vekilim başka birine satılmasından bahsetti. Yani orada bir büyükelçilik açacaksanız o zaman zaten Dışişlerine başvuruyorsunuz, o zaman başka bir süreç işleyebilir ama onun dışında özel şahısların burayı satın alması, başka bir şey için kullanması vesaire söz konusu değil. O yüzden de o sorulara bu şekilde ben cevap verebilirim.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Türkiye'nin izniyle yapılabilir o zaman, izniyle satılabilir.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Onu söyleyecektim, anlaşmada zaten açıkça belirtiliyor. Eğer büyükelçilik başka bir yere taşınırsa o zaman orasıyla ilgili herhangi bir tasarrufta bulunacaksa ilgili devlet, o zaman da zaten Bakanlığın iznini almak zorunda yani burada kendi başına, tek taraflı olarak o devletin burayı başka birisine devretmesi, başka türlü kullanması, başka türlü bir iş yapması vesaire hiçbirisi zaten mümkün değil. Bunun üzerinde çok ciddi kısıtlamalar var. Devir de ancak izinle yapılabilir, o da diplomatik bir alan olduğu için zaten diplomatik amaçla yönetilebilir bir konu hâline geliyor.

Burada TİKA'yla ilgili bir soru vardı. Tabii onu TİKA daha iyi bilebilir ama TİKA bir insani yardım teşkilatı değil, o yüzden o konularda bizim TİKA'yı yönlendirmemiz herhâlde çok mümkün değil ama orada zaten çok sayıda Türk sivil toplum kuruluşu var. Bu bahsettiğiniz konularda Türkiye'den çok ciddi yardım gidiyor Somali'ye, onu hemen söylemek isterim.

Nasıl bir uygulamaya tabi olduğu sorulmuştu. Normal İhale Kanunu'nda neler yapılıyorsa burası da o şekilde denetime tabi yani denetim dışı bir süreç değil, Dışişlerinin diğer işleri nasıl yürüyorsa aynı şekilde denetime tabi. O yüzden orada da bir sorunumuz yok. İşleyişi de bütçe anlamında Maliyeden Dışişlerine devrediliyor, Dışişleri daha sonra süreci yürütüyor, onun yöntemi de bu.

Onun dışında, Türkiye'nin Somali'de çeşitli yatırımları var ama her şeyden önemlisi, bizim mesela şu anda Suriye'de yaşadığımız süreç gibi düşünelim yani bir ülkeyle iş birliğiniz ilerlediği zaman, orada bir şekilde güvenliği sağladığınız zaman tabii ki oradaki alan, oradaki saha Türk iş adamlarına açılıyor. Bu şu iş adamı, bu iş adamı, öbür şirket vesaire değil, o iş adamlarına, bizim vatandaşlarımıza daha müzahir bir ülke olduğu için de herkes burada gidip ticaretini yapabiliyor. Bugün diğer Afrika ülkelerinde de Türkiye ne kadar etkiliyse bir ülkede Türkiye'nin ticaret hacmi o kadar artıyor, Türkiye nerede büyükelçilik açmışsa orada Türkiye'nin ticaret hacmi artıyor. Büyükelçilik, artı, Türk Hava Yolları ise o zaman da artıyor yani bunların hepsi katma değer ekliyor; büyükelçilik, Türk Hava Yolları, üstüne güvenlik anlaşması varsa en yüksek seviyede iş adamları oraya gidiyor. Bu tabii ki o iş adamlarının kendi kurdukları ilişkiler, kendi yönlendirmeleri, kendi kabiliyetleri, kendi istekleriyle olabilecek bir şey. O anlamda da bütün iş adamlarına Somali'deki imkânlar elbette açık ama bunun dışında da Türkiye orada enerji konusunda ciddi yatırımlar yapıyor, orada denizde özellikle bazı arama anlaşmaları var doğal gaz vesaire konularında. O anlamda eğer orada bir buluş gerçekleşirse o zaman muhtemelen önümüzdeki dönemde Türkiye için ciddi bir kazanım da olacaktır yapılan anlaşmalar çerçevesinde. Ama bunun dışında da dediğimiz gibi, 400 milyon doların dışında da zaten siz de biliyorsunuz üçüncü ülkeler üzerinden vesaire Türk iş adamları buralarda oldukça etkili oluyorlar.

Bunun dışında, sizin ekleyeceğiniz bir şeyler varsa buyurun Sayın Genel Müdürüm.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI KUZEY VE DOĞU AFRİKA GENEL MÜDÜRÜ REFİK ALİ ONANER - Sağ olun Sayın Bakan Yardımcım.

Sayın milletvekillerim, Türkiye'nin Somali'ye yaptığı yardımlardan söz ettik, borcunun ödenmesinden söz ettik. 2011'den bugüne kadar 1 milyar doları aşkın toplam yardımımız var Somali'ye ve bunun çok önemli bir bölümü zaten yüce Meclisimizin onayından geçerek Somali'nin bütçesine doğrudan yaptığımız yardımlar. Ayrıca insani yardımları sormuştu sayın vekilimiz. Burada Türk Kızılayının Somali Ofisi 2011'den itibaren toplam 116 milyon dolar tutarında yardım yapabilmiş ve bizim öngörümüze göre bu 4,6 milyon kişiye ulaşmıştır yani Somali'de bizim insani yardım açısından da görünürlüğümüz, etkimiz büyüktür.

Faaliyet gösterdiğimiz sektörler açısından Sayın Bakan Yardımcım da bilgi sundu. Bugün Türkiye zaten oradaki en etkin yabancı aktör olarak algılandığı için tüm alanlarda faaliyet gösterme imkânımız var ve bunun belli bir şirket grubuyla da kesinlikle sınırlı olduğu söylenemez. Balıkçılık sektöründen enerji sektörüne, başka sektörler kadar pek çok alanda şirketlerimiz gidip Somali'de bizden destek alarak veya bizden bağımsız kendi temaslarını kurarak iş yapabiliyorlar veya iş öncesi araştırma yapabiliyorlar.

Bizim Somali'deki etkinliğimizin bir önemli yansımasından daha bahsetmek istiyorum: Bizim, Somali'nin güvenliği, terörle mücadelesi için artan düzeyde çaba gösterdiğimizi arz etmiştim. Bugün bizim en büyük müttefiklerimiz, Somali'nin istikrarı için çaba gösteren diğer büyük aktörler bizimle iş birliği yaparak, bizimle eş güdüm yaparak Somali'nin istikrarı ve geleceği için hangi adımların atılması gerektiğini konuşuyorlar. Yani bu, Somali'yle bu yakın ilişkilerimiz bizim büyük müttefiklerimizle birlikte Somali için temel muhatap olarak alınmamızı da sağlıyor.

Arsa konusuna, arsanın değerine değinmiştik sayın vekilimiz. Burada şu hususu arz etmek istiyorum: Zaten 2019 yılında imzalanan anlaşmada bu husus kayıtlı. İncek diplomatik sitede bir arsa tahsis ediliyor. Belki bilirsiniz, bizim Bakanlık olarak karar alıp ilk kullanıma sunduğumuz diplomatik site Oran Sitesi'ndedir, bugün Panora Alışveriş Merkezi'nin karşısındadır. Daha o bölgenin hiçbir değeri yokken, o bölgede şehir planlamasında o alanın belki imara dahi açılması söz konusu değilken bu planlandığı için o arsalar zaten devlete hiçbir maliyeti olmadan, değersiz dönemde bu iş için ayrılmış, diplomatik siteye tahsis edildiği için değer kazanmış -evet- yani bugün o arsa çok değerli ama zaten başka bir amaçla kullanılması mümkün değil. Biz devlet olarak diplomatik misyonlara o bölgeyi tahsis etmeyi düşündüğümüz için değer kazanmış, devlete sıfır maliyetle bir şehir planlaması başarısıdır bu. Oran'da olduğu gibi bu İncek'te de yapılmıştır, İncek'teki arsalar da olduğu için üçüncü bir alanda -yanılmıyorsa- bu devam etmektedir. Yani arsa değeri açısından da biz avantajlı konumdayız. Arsanın metrekare karşılaştırmasını zaten daha önce konuştuk.

Benim arz etmek istediklerim bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, çok teşekkür ediyorum.

Ben aynı zamanda tüm Komisyon üyelerimize de değerli soruları ve değerlendirmeleri için teşekkür ediyorum. Bu bize Somali-Türkiye ilişkileri çerçevesinde daha fazla, daha derinden değerlendirme fırsatı verdi.

Yani biz hep şunu ifade ediyoruz zaten: Türkiye bir başka ülkeyle herhangi bir ilişki geliştirdiğinde aslında bu ilişki kazan-kazan temeline dayanır ve Türkiye bir yere gittiğinde inşa faaliyetlerinde bulunur, yıkım faaliyetlerinde bulunmaz; bu, tarih boyunca da böyle olmuştur.

Ben yine kendimden örnek vererek ifade etmek istiyorum: Ben kendi şahsım da Somali'ye gittiğimde insan kemiklerinden oluşan o yığını da gördük. Şimdi, bugünkü konuştuğumuz çerçevede onu geride bırakan ve enerji boyutunda daha stratejik alanlarda ilişkilerin derinleştirildiği, geliştirildiği, askerî birlik ilişkilerinin, ekonomik ilişkilerin geliştirildiği ama 400 milyon dolara yakın bir ihracata ulaşıldığı bir boyuttan bahsediyoruz ve inşallah bu daha gelişerek de devam edecektir.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Burada tasarrufla ilgili ben yine müsaade ederseniz şurada bir şeyi ifade etmek istiyorum: Tasarrufun aslında herhangi bir şeyin harcanmaması olarak tanımlanmaması gerekir, ifade edilmemesi gerekir diye düşünüyorum. İsrar edilmemesi tasarruftur yani 1 yatırdığınız da eğer 100 kazanacaksanız, 10 kazanacaksanız aslında o yatırım son derece değerli bir yatırımdır. Dolayısıyla, eğer 100 yatırdığınızda veya 1 yatırdığınızda hiç kazanmayacaksınız, evet, o israftır. Dolayısıyla, buradaki kazanma tek taraflı bir kazanma da değil her iki ülkenin de kazanması açısından, aynı zamanda da belki değeri bile ölçülemeyecek şekilde aslında bölgenin istikrarına ve kalkınmasına da katkı sağlayacak. Özellikle stratejik yerleşim yerinde düşündüğümüzde son derece kıymetli diye düşünüyorum ben.

Bu 3'üncü maddede 3.2'de zaten soruların çoğunun cevabı da burada, şu anda görüştüğümüz maddede de ifade ediliyor. Anlaşmanın alıcı, bahse konu binaları, mülkiyetlerini devraldığı tarihten başlayarak diplomatik ilişkiler hakkında Viyana Sözleşmesi'ne uygun olarak münhasıran büyükelçilik faaliyetleri için kullanacağını taahhüt eder. Alıcının Ankara'daki büyükelçiliğinin faaliyetlerine son vermesi hâlinde binaların mülkiyeti donöre devredilecektir. Dolayısıyla, başka bir yere taşınması durumunda da yine biraz önce de Sayın Genel Müdürün ifade ettiği şekilde, yine Bakanlığımızın izni alınarak, başka bir şekilde kullanılabilecekse ancak izin alınarak mümkün olacaktır, onu da bir kez daha hatırlatmak istedim.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen

NAMIK TAN (İstanbul) - Bütün bu açıklamalarınız için çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bizim şunu vurgulamamız gerekir yani bizim görevimiz burada bir denetimden ibarettir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben onun için teşekkür ettim zaten, sorulara da değerlendirmelere de kıymet veriyoruz.

NAMIK TAN (İstanbul) - Yoksa bu stratejik vizyonu Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, biz de gayet güçlü bir şekilde destekliyoruz, bu anlaşmanın, Somali'yle geliştirilen bu iş birliğinin önemini de gayet iyi kavırıyoruz, bunda kimsenin şüphesi olmamalıdır. Zaten bu sorularımız bu anlaşmayla ilgili herhangi bir çekince getirmeyecektir ama takdir edersiniz ki yani yapılan işin en doğru bir şekilde yapılması ve ileride halka biz de hesap verirken doğru şeylerin söylenmesi amacıyla bütün bu dile getirdiğimiz hususlar. Bu vesileyle ben, bir kere, size teşekkür ediyorum.

Dolaylı olarak bu konuyla ilgili bir soruyu Sayın Bakan Yardımcımıza yöneltmek istiyorum. Aslında bu konuyla çok çok uzaktan ilgisi var ama burada yanıtlanmayabilir de şu anda ama ileride en azından arkadaşlarımız not alır ve bu konuda bizi aydınlatırlarsa çok çok müteşekkir kalırım, o da Amerika Birleşik Devletleri'nin buradaki büyükelçilik binası, eski büyükelçilik binası, hatırlayacaksınız eski TRT'nin yanında, işte buralara da çok yakın bir mevkide, bunun ben bir tüccara yahut da bir ticari işletmeye satıldığını öğrendim, duydum basından. Yani bu resmî bir bilgi değil ama basından bu şekilde bir duyum aldım ve takdir edersiniz, o binaların tümü vaktizamanında Cumhuriyet Türkiye'sinin, o zamanın hükümetlerinin yine bugünkü gerekçelerle şeye tahsis ettiği bir yerdin yani bir anlamda Amerika Birleşik Devletleri'ne. Bu acaba bir takasa konu oldu mu? Olduysa da bizim iznimiz gerekiyor muydu bunun satışı için? Gerekiyorsa niye satışına izin verdik yani biz onu elimizde tutamaz mıydık, yine bir devlet binası olarak kullanamaz mıydık? O bütünlük içerisinde yani bütün, yukarıdan aşağıya bir sürü büyükelçilikler var, vesaire, bakanlıklar var. Ben, bu soruyu şu anda yanıtlamanız için sormuyorum ama eğer ileride bir şekilde cevap verirsiniz çok müteşekkir kalırım.

Çok teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sayın Vekilim, öncelikle başınız sağ olsun tekrar, ben de burada öğrendim.

NAMIK TAN (İstanbul) - Teşekkür ederim, sağ olun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Yani bahsettiğiniz konuda şu anda size cevap vermem pek mümkün değil, bunu araştırmam lazım benim de. Arkadaşlarımız not aldılar ama burada bir fark var, o aynı kategori midir bilemiyorum ama burası diplomatik alan zaten, şu andaki İncek ve Oran'daki.

NAMIK TAN (İstanbul) - Yok, burayla en ufak bir alakası yok.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Yok ama başka yerlerde binalar alınıyor, satılıyor, kiralanıyor büyükelçilikler tarafından. Hatta bizde başka vesilelerle, farklı ülkelerin eski binalarını gördük. Yani büyükelçilik çıkmış artık başka bir yere kiraya veriliyor yani bu tabii ki yapılan bir şey ancak burası özel bir diplomatik alan, sizin tecrübeniz daha fazladır muhakkak ama ben Pakistan'a gittiğimde mesela görmüştüm, Pakistan'da da bir diplomatik alan var ve sadece büyükelçilikler var, başka hiçbir şey yok o alanda veya başka bunun gibi birçok ülkede var. O yüzden burası özel bir yer, o yüzden Amerika'nın pozisyonu ile ilgili, Amerikan Büyükelçiliği eski binasının pozisyonu ile ilgili bunu karşılaştırmam zor ama biz ona bakalım, size dönelim.

NAMIK TAN (İstanbul) - Zaten söyledim dolaylı bir ilgisi var diye, sadece ayrı bir konu olarak sordum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Biz not ettik, size geri döneceğiz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Yani bunu Dışişlerindeki arkadaşlarımız direkt bilmiyor olabilir ama Enerji Bakanlığında arkadaşlara da sorabilirim. Petrol bulundu mu Somali'de, şu yüzde 30'u bizim olacak petrolün?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ ÖZTÜRK SELVİTOP - Teşekkür ediyorum.

Benim burada bulunma sebebim aslında 3'üncü maddeyle ilgili ama Sayın Vekilime bilgi vereyim. Şimdi Somali'ye biz Oruç Reis sismik gemimizi gönderdik. Yaklaşık eylül ayından nisan ayına kadar sismik çalışmaları yaptı. Bu sismik çalışmalar yani bir veri toplama tabiri caizse, şu anda onlarla ilgili işlemler sürüyor, yıl sonuna kadar sürecektir gibi gözüküyor. O verilerin sonuçlarına göre -yani olumlu çıkacağını umuyoruz- sondaj yapılması gerekecek, ondan sonra ancak net var ya da yok gibi bir cevap verebileceğiz yani sismik veriler şu anda analiz ediliyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA AYNI HİBE DESTEĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 6 Temmuz 2022 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2133) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç'un, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü'nün, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat'ın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın aşure ikramına ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - 2'nci maddeye geçmeden önce, Sayın Ceyda Bölünmez Çankırı'nın muharrem ayı dolayısıyla bugün bir aşure ikramı oldu; kendi elleriyle yaptığı bir aşureydi, kendisine teşekkür ediyoruz.

Aşure, biliyorsunuz, birliğin, beraberliğin, dayanışmanın sembolü ama aynı zamanda çeşitliliğin, çokluğun içerisinde birliğin ve uyumun da sembolü. Dolayısıyla, muharrem ayı vesilesiyle son derece anlamlı bu ikramlar için teşekkür ediyorum. Devamını da bekliyoruz.

Gündemin 2'nci maddesine geçiyoruz.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073) ⁽²⁾

BAŞKAN FUAT OKTAY - İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/3073) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 28/4/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 2/5/2025 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Yılmaz, Komisyonu bilgilendirmek üzere söz sizde.

⁽²⁾ (2/3073) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sayın Komisyon Başkanı, değerli milletvekilleri; Maldivler son dönemde ülkemizle ilişkilerini derinleştirmeye yönelik kuvvetli bir irade sergilemektedir. Maldivler Cumhurbaşkanı Mohamed Muizzu göreve geldikten sonraki ilk yurt dışı ziyaretini 26-29 Kasım 2023 tarihlerinde ülkemize düzenlemiştir. Ziyaret ikili ilişkilerimize ivme kazandırmıştır. Bu çerçevede, hâlihazırda 40 milyon dolar olan ticaret hacmimizin 100 milyon dolara yükseltilmesi hedeflenmektedir. Geçtiğimiz nisan ayında Maldivlerin Ankara'daki büyükelçiliğinin de faaliyete geçmesiyle kayda değer bir ilerleme gösteren ilişkilerimizin ahdi çerçevesinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda 4 Kasım 2024'te imzalanan Tercihli Ticaret Anlaşması'nın ilişkilerimizin derinleştirilmesine ve ikili ticaret hacmi hedeflerimize erişilmesine büyük yararı olacaktır.

Üretim kapasitesi kısıtlı olan Maldivler pek çok mamulü yurt dışından ithal etmektedir. Bu bakımdan Maldivler, başta tarım, mensucat, mefruşat, çeşitli mutfak araç gereçleri ve inşaat malzemelerimiz için bir pazar olma niteliğini haizdir. Özellikle ülke ekonomisinin bel kemiğini oluşturan turizm sektörünün yanı sıra altyapı ve gemi inşaatı sektörlerinde karşılıklı iş birliğinin artırılması da imkân dahilindedir. İş çevrelerimizin son dönemde Maldivler'le yaklaşan ilişkilerimizi iyi değerlendirerek bu pazara artan bir şekilde giriş yapmaları için uygun bir ortam mevcuttur.

Sayın Başkan, Dışişleri Komisyonunun kıymetli üyeleri; Ticaret Tercihli Ticaret Anlaşması'nın ülkemizin Maldivler pazarına erişimini kolaylaştıracağını, iş çevrelerimizin ülkedeki potansiyel yatırım fırsatlarından yararlanmasına katkıda bulunacağını düşünüyoruz.

Bu mülahazalarla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin kabul edilmesini yüce Meclisimizin yüksek tensiplerine sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşlar...

Buyurun lütfen.

NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, bundan sonraki anlaşmalarda öyle gözüküyor ki sorun teşkil eden bir husus yok. Sadece bir tanesinde, 3 numaralı anlaşmada Türkiye tarafından bu anlaşmayı imzalamaya kim yetkili kılınmış, onu biz tespit edemedik. Dolayısıyla bunları süratle geçmek mümkünse...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani arzu ederseniz şunu yapabiliriz; bunları -ki zaten tercihli ticaret anlaşması vesaire zaten ne olduğu belli olan konular bunlar- çok hızlı şekilde geçeriz çünkü asıl bence sonraki değerlendirmeye daha fazla vakit ayırmamız kıymetli diye düşünüyorum. İsterseniz öyle yapalım, eğer söz almak isteyen de yoksa çok hızlı bir şekilde oylamaları yapalım, geçelim.

NAMIK TAN (İstanbul) - Bir tek şu imza meselesini açıklığa kavuşturursak...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MALDİVLER CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 4 Kasım 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Kurulda Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/3073) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Tan, bu değerli katkınız için tekrar teşekkür ediyorum.

Gündemin 3'üncü sırasına geçiyoruz.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un EİT Temiz Enerji Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3135) ⁽³⁾

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, gündemin 3'üncü sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/3135) esas numaralı Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Temiz Enerji Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 22/5/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Çevre Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Buyurun Sayın Yılmaz, çok çok kısa lütfen...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sayın vekilimizin sorusuna cevapla başlayayım.

Burada Sayın Bakanımız 10 Ekim 2023'te Azerbaycan'ın Şuşa şehrinde 27'nci Bakanlar Konseyi Toplantısı'nda şartı imzalamıştır. O yüzden de başka birisine yetki verilmesi gerekmemiştir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**EİT TEMİZ ENERJİ MERKEZİ ŞARTININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 10 Ekim 2023 tarihinde Şuşa'da imzalanan "EİT Temiz Enerji Merkezi Şartı'nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/3135) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un EİT Araştırma Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3136) ⁽⁴⁾

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 4'üncü sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/3136) esas numaralı EİT Araştırma Merkezi Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 22/5/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sayın Komisyon Başkanı, Dışişleri Komisyonunun kıymetli üyeleri; EİT bağlamında imzalanmış bulunan ve yüce Meclisimizin onayına maruz olan bir diğer belge de EİT Araştırma Merkezi şartıdır. Söz konusu şart, 4 Mart 2021'de çevrim içi olarak düzenlenen EİT 14'üncü Zirvesi sırasında imzalanmıştır. Bakü'de kurulması

⁽³⁾ (2/3135) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

⁽⁴⁾ (2/3136) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

öngörülen EİT Araştırma Merkezi, üye ülkelerin ekonomik yapılarının daha iyi anlaşılması, ticaret ve yatırımların artırılması, bölgesel kalkınma politikalarının bilimsel verilerle desteklenmesi açısından önemlidir. Merkez, aynı zamanda ülkeler arasında bilgi paylaşımını ve uzman değişimini kolaylaştıracak, ortak sorunlara ortak çözümler geliştirilmesine zemin hazırlayacaktır. Bu şartın yürürlüğe girmesi için en az 3 üye ülke tarafından imzalanması ve onaylanması gerekmektedir. Söz konusu şart ülkemiz, Azerbaycan ve Pakistan tarafından imzalanmış olup Azerbaycan tarafından iç hukuk süreçleri de tamamlanmıştır, Pakistan'ın iç hukuk onay süreci devam etmektedir. Ülkemiz ve Pakistan'ın iç hukuk onay süreci tamamlandığında şart da yürürlüğe girecektir. Şartın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin kabul edilmesini yüce Meclisimizin tensiplerini sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen, soru soran arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**EİT ARAŞTIRMA MERKEZİ ŞARTININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 4 Mart 2021 tarihinde imzalanan "EİT Araştırma Merkezi Şartı"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca, Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/3136) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü'nün özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156) ⁽⁵⁾

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 5'inci sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/3156) esas numaralı Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 4/6/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, 10/6/2025 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Yılmaz, Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü size bırakıyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin 1932 yılından bu yana üyesi olduğu ILO bünyesinde kabul edilen 2006 tarihli Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'nin onaylanması, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının işçi ve işveren konfederasyonlarının olumlu görüşüyle uygun ve yararlı görülmüş, yüce Meclisimiz tarafından sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair 6898 sayılı Kanun kabul edilerek 25 Mart 2017 tarih ve 30018 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştı ancak sözleşmenin onay süreci Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçiş sonrası tamamlanmamış ve bu süreçte sözleşmenin ekinde yer alan kod ve ekler bölümünde 2014, 2016, 2018 ve 2022 yıllarında 4 temel değişiklik yapılmıştır. Sözleşmenin ana metninde "Kodun Tadili" başlıklı 15'inci maddenin (12)'nci fıkrasında "Bir değişiklik yürürlüğe girdikten sonra sözleşme ancak değiştirilmiş şekliyle onaylanır." hükmü yer almaktadır. Bu nedenle, Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'nin ülkemiz tarafından kod ve ekler bölümünde yapılan son değişiklikleri de içerecek şekilde onaylanması gerekmektedir. 2014 yılında kabul edilen değişiklikler, gemi adamlarının terk

⁽⁵⁾ (2/3156) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

edilmesi durumunda ihtiyaçları için mali güvence sistemi oluşturulmasını düzenlemektedir. 2016 yılı değişiklikleri ise gemi adamlarının gemide taciz ve zorbalığa karşı daha etkin korunmasına ve denizcilik çalışma sertifikalarının geçerliliğinin uzatılmasına yönelik hükümleri içermektedir. 2018'de kabul edilen değişiklikler, gemide silahlı soygun veya deniz haydutluğu neticesinde bir gemi adamının alıkonulması hâlinde iş sözleşmesinin geçerliliğini sürdürmesini ve ücret ile diğer haklarının güvence altına alınmasını sağlamaktadır. 2022 yılında kabul edilen değişikliklerse, gemi adamlarının çalışma koşullarını iyileştirmeyi ve Covid-19 salgını sırasında karşılaşılan temel zorluklara çözüm sunmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, işe alım süreçlerinde maruz kalabilecekleri nakd zararların tazmini, yurda dönüşlerinin kolaylaştırılması, beslenme, barınma, acil tıbbi yardım ve internet erişimi gibi haklarının güvence altına alınması, gemilerde iş kazalarını ve hastalıkları önlemeye yönelik tedbirlerin alınması ve gemilerdeki ölüm vakalarının kayıt altına alınması düzenlemelerini içermektedir. Sözleşmenin onay sürecinin söz konusu değişiklikleri de içerecek şekilde tamamlanması amacıyla çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, ilgili kurum, kuruluş ve sosyal taraflardan değişikliklerin mevzuatımıza uygunluğunu tekrardan incelemesini talep etmiştir. Alınan olumlu yanıtlar neticesinde sözleşmenin değişikliklerle birlikte onaylanabileceği değerlendirilmiştir.

Sözleşme gereğince, sözleşmeyi onaylayıp onaylamadığına bakılmaksızın sözleşmeye taraf olan ülkelerin limanlarına uğrayan gemiler, sözleşme hükümleri açısından liman devletinin denetimlerine tabi tutulmakta ve ciddi bir eksiklik tespit edildiği takdirde eksiklik giderilene kadar seferden alıkonabilmektedir. Bu bağlamda, ülkemiz bayraklı gemilerin bu tür durumlarla karşılaşmaması, ülkemizin sözleşmeye uyum konusunda yabancı bayraklı gemilere yönelik liman denetimlerini yapabilmesi, denizcilik alanında küresel gelişmelere entegre olunması, ülkemizin dünya denizcilik camiası nezdinde edindiği kazanım ve itibarının olumsuz etkilenmemesi, denizcilik alanında AB müktesebatına uyum sağlanması ve Türk bayraklı gemilerimizde çalışma koşullarının iyileştirilerek Türk denizciliğinin ilerlemesi açısından 2006 tarihli Denizcilik alışma Sözleşmesi'nin 2014, 2016, 2018 ve 2022 yıllarında yapılan değişikliklerle birlikte onaylanmasının uygun ve yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu mülahazalarla, söz konusu sözleşmenin anılan değişikliklerle beraber onaylanmasını yüce Meclisimizin tensiplerine sunuyoruz.

BAşKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**DENİZCİLİK ALIşMA SöZLEşMESİ, 2006'YA İLİşKİN OLARAK 2014, 2016, 2018 VE 2022 YILLARINDA
YAPILAN DEğİşİKLİKLERİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUğUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) "Denizcilik alışma Sözleşmesi, 2006"ya ilişkin olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 yıllarında yapılan değişikliklerin beyanla birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAşKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAşKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAşKAN FUAT OKTAY - Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Kurulda Komisyonumuzu temsil etmek üzere ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nn 45'inci maddesi uyarınca (2/3156) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç, Elziğ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Oğuz nc, İstanbul Milletvekili Sena Nur elik Kanat'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay
Ankara
Dışışleri Komisyonu
Başkanı

BAşKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAşKANLARININ KONUşMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, bugünkü toplantıda karşılıklı uyum ve katkılar için herkese teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAşKAN FUAT OKTAY - Ben, bu vesileyle, aslında gündemimizdeki anlaşmaların görüşülmesine dair birlikte hareket etme konusundaki anlayışları için tekrar teşekkür ediyorum ama iki hususu da vurgulamak istiyorum bu vesileyle: Bu durum, Komisyonumuzdaki uyum, seviye, karşılıklı güven ve karşılıklı saygıyı yansıtması açısından son derece kıymetlidir, ben bunu özellikle ifade etmek istedim. Ama ikinci bir husus da şu: Aslında Komisyon yelerimizce yapılan değerlendirmelerin ve yöneltilen

soruların da ne kadar kıymetli olduğunu, ne kadar değerli olduğunu, Komisyonumuza nasıl bir derinlik kattığını, zenginlik, güzellik kattığını da aslında bu vesileyle bir kez daha görme fırsatı da bulmuş olduk. Ben, bu vesileyle, her iki açıdan, hem bugünkü varılan karşılıklı uyum çerçevesinde teşekkür ediyorum hem de değerli katkılarınız, sorularınız ve değerlendirmeleriniz için tekrar teşekkür ediyorum.

IV.- KARARLAR (Devam)

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın "Terörsüz Türkiye" konusunda Komisyonu bilgilendirmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçilmesine ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY - Şimdi, bugünkü gündemimizin bir sonraki maddesi Dışişleri Bakanlığımızın "Terörsüz Türkiye" konulu bilgilendirme sunumu üzerine.

Tabii, ben öncelikle Sayın Bakana da sormak isterim... Burada önceden de yine farklı siyasi parti gruplarımızdan da tüm arkadaşlarla ortak görüşmemizde şöyle bir "anlaşma" diyebileceğimiz veya bir "mutabakat" diyebileceğimiz bir şey söz konusuydu: "Bu tür toplantıları kapalı yaptığımızda çok daha rahat tartışabiliyoruz, çok daha detay, her türlü soruyu sorabiliyoruz, kapalı yaparsak daha uygun olur." şeklindeydi. Zaten dışarıdan herhangi bir üye de bulunmadığına göre, tutanaklara yansımaması açısından, eğer uygun görürseniz yine aynı metodu takip edebiliriz. Bir öncekinde benzer bir metod takip edilmişti ve tüm üyelerimiz de son derece mutlu olmuştu, tatmin olmuşlardı hem içerikten hem de yapılan tartışmaların kalitesinden, sorulara verilen cevaplar açısından. İsterseniz, yine aynı çerçevede devam edip yine kapalı toplantıya geçebiliriz.

Sayın Yılmaz, sizin bir öneriniz var mı bu konuda?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Siz nasıl uygun görürseniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani eğer siz "Hiç gerek yok, burada da her türlü şeyi rahat konuşuruz, yaparız." derseniz devam ederiz. Ama bizim üyelerimizden bize gelen, böyle kendi aramızda konuştuğumuzda, böyle bir ön mutabakatımız vardı, bir ilke olarak yani böyle bir şeyimiz; isterseniz geçelim, daha rahat olur.

Komisyonumuzun daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirilmesi için; daha doğrusu "daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde" ifadesini ben tekrar çıkarmış olayım çünkü açık olduğunda da zaten yine daha sağlıklı ve güvenli şekilde bilgilendirme sağlanıyor. Dolayısıyla daha detay ve daha rahat bir ortamda konuşulabilmesi açısından, daha kapsamlı, detaylı konuşulabilmesi, değerlendirilebilmesi açısından...

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturum biçiminde devam edilmesine ilişkin bir önerge vardır, önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Dışişleri Bakanı Yardımcısı Sayın Nuh Yılmaz'ın "Terörsüz Türkiye" konusunda Komisyonumuzu daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirebilmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Asuman Erdoğan
Ankara

Ceyda Bölünmez Çankırı
İzmir

Derya Ayaydın
İstanbul

Kamil Aydın
Erzurum

Derya Bakkak
Gaziantep

Sena Nur Çelik Kanat
İstanbul

Oğuz Üçüncü
İstanbul

Mahmut Rıdvan Nazırlı
Elâzığ

Ahmet Fethan Baykoç
Ankara

Gerekçe:

Önergeyle, görüşülen konunun hassasiyeti nedeniyle ortaya çıkan durum karşısında görüşmelerin daha güvenli bir ortamda, sınırlı sayıda kişinin katılımıyla yapılmasını sağlamak ve müzakereleri belli bir düzen içinde sonuçlandırmak amaçlanmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sunumdan önce, üyelerimizin dışındaki arkadaşları, bir de yine Bakanlığımızın Komisyonunda kalmasını uygun göreceği arkadaşlar dışındaki diğer arkadaşlarımızı dışarı davet ediyorum.

Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:16.57

VI.- KAPALI OTURUMLAR

A) Kapalı Oturumlar

1.- İkinci Oturum kapalı

İKİNCİ OTURUM
(Kapalıdır)

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.20

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

----- 0 -----

BAŞKAN FUAT OKTAY - Üçüncü Oturumu açıyorum.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın, çalışmalarından dolayı milletvekillerine ve arkadaşlarına teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sayın Başkanım, müsaade ederseniz kapatmadan son bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Estağfurullah, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Biz dünden beri arkadaşlarımızla çok yakın çalışıyoruz yani bayağı ciddi dosya hazırlığı yaptık. Onun için hem sayın milletvekillerimize soruları ve destekleri için hem de arkadaşlarımıza ben profesyonellikleri için teşekkür etmek isterim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben de yürekten teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz ve heyeti ile Komisyon üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ettiğine, muhalefet şerhlerine ve Ticaret Bakanının Maldivlerle ilgili Kanun Teklifi'ne yönelik istirhamına ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Aslında yine bana gelen geri bildirim hâlâ ciddi soruların ve değerlendirmelerin de olduğu yönünde ama yaklaşık -zannediyorum- beş saati geçtik gibi, bir başka toplantımız da var dolayısıyla bunun inşallah belirli olarak periyodik şekilde tekrarı yapmamızda da... İllaki bu gündemle de değil, zaten birçok gündem bölgede de uluslararası ilişkiler bazında da birbirine girift şekilde, iç içe dolayısıyla yine değerlendirme fırsatımız olacaktır.

Bugünkü biz burada kesiyor olalım ama kayıtlara girmesi bakımından, ben Değerli Bakan Yardımcımız Sayın Nuh Yılmaz'a ve değerli heyetine bir kez daha yürekten teşekkür ediyorum son derece detaylı, son derece kapsamlı ve son derece sağlıklı analizleri için, değerlendirmeleri için ve yine Komisyon üyelerimizin her birine son derece katkı veren değerlendirmeleri ve yine yönlendirici soruları için ben yürekten teşekkür ediyorum.

Biz her zaman söylüyoruz, hep birlikte Türkiye'yiz. İnşallah, bu süreç de bizi yine çok daha güçlü bir şekilde hep birlikte Türkiye olma yolunda daha hızlı adımlarla ileriye taşıyacaktır diye inanıyorum.

Komisyonumuzda bugün kabul edilen kanun tekliflerine muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin şerhlerini en geç 21 Temmuz 2025 Pazartesi günü saat 13.00'e kadar Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Bununla ilgili bir konuyu da ben hatırlatmak istiyorum. Namık Bey orada da ifade etmişti zaten "Sıkıntılı bir konu yok." diye ama her ihtimale karşı ben bir kez daha Ticaret Bakanımızın bir istirhamını sizlere iletmek isterim. 2'nci maddede görüştüğümüz Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi konusu; zannediyorum Maldivler'le birlikte bir toplantı var ve bir an önce de bu aciliyet kesbediyor. Şayet eğer şerh konulmazsa bu konuda -varsa bile çok hızlı davranılabilir, Bakanlıkla da görüşebiliriz bunu- memnun olurum. Dolayısıyla, Meclis kapanmadan bunun Genel Kuruldan geçirilmesiyle ilgili arzuları, ricaları var. Tercihli ticaret anlaşması dediğimiz de zaten doğrudan Türkiye'nin lehine olan, vatandaşlarımızın lehine olan bir anlaşma.

Ben, tekrar, Komisyon üyelerimize, Bakan Yardımcımıza, Bakanlıklarımızın çok değerli temsilcilerine bir kez daha yürekten teşekkür ediyorum değerli katılımları için.

İyi akşamlar, iyi çalışmalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar; gündemimizde görüşülecek başka bir konu bulunmamaktadır. Sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yok ise Dışişleri Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi 17'nci Toplantısını -kapatmadan önce başka bir konu var mı, yok diye biliyorum- kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.26